

Oestrus ovis

Fårstyng

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nationellt utdöd (RE)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Diptera (tvåvingar), **Familj:** Oestridae (nässtyng), **Släkte:** *Oestrus*, **Art:** *Oestrus ovis* - fårstyng Linnaeus, 1758 **Synonymer:** *nosmask*

Kännetecken

Fårstyng är en stor, robust fluga med en kroppslängd på 10–12 (–18) mm, och särskilt hos hanen med påfallande brett huvud. Arten är till skillnad från andra svenska styngflugor kal med endast spridda borsthår. På det stora, gula huvudet finns svarta gropar med ett borst i. Mundelarna är starkt reducerade, munborst saknas, antenner är små och rundade. På mellankroppen sitter svarta knotttror. Bakkroppen har ett växlande mönster av skillerfläckar orsakade av mikroskopiska hår.

Utbredning och status

Arten förekom under 1800-talet i södra och mellersta Sverige och Zetterstedt (1844, 1855) noterar den från Skåne, Småland, Östergötland och Öland. Även Bergman (1899) anger förekomst i södra och mellersta Sverige. I Lunds Museum finns endast exemplar från 1800-talet.

Ekologi

Fårstyng parasiterar på får. Arten är vivipar ("levandefödare") och efter parningen håller sig honorna i stillhet under 2–3 veckor medan larverna utvecklas. Honorna sprutar därefter i flykten en vätskedroppe med 20–30 larver (millimeterstora) in i fårets näsborrar. En hona lägger i medeltal 450 larver. Larverna är utrustad med kraftiga munhakar och borstkransar på kroppslederna, vilket gör att de kan hålla sig kvar trots att värdjuret med nysningar försöker avlägsna larverna. Larverna kryper upp i nashålor där de blir kvar under det första larvstadiet under vintern. Vid kraftig infektion kan larvantalet vara högt hos värdjuret, men genom självreglering av populationen kan maximalt 50 larver vidare-utvecklas i varje värdjur. Under våren utvecklas larverna till andra och tredje larvstadiet samtidigt som de vandrar upp till värdjurets pannhålor eller hornkaviteter, där de utvecklas vidare. De är då mångdubbelt större. De fullvuxna larverna vandrar under försommaren tillbaka till näsborrarna, nyses ut och förpuppas i marken. Flugan kläcks under sensommaren.

Hot

Arten bekämpas med veterinärmedicinska åtgärder.

Åtgärder

Ej motiverade.

Litteratur

- Andersson, H. 1988. De svenska styngen. *Ent. Tidskr.* 109: 31–41.
Bergman, A. 1899. Om oestriderna och deras ekonomiska betydelse. *Ent. Tidskr.* 20: 133, 155, tafl. 2–4.
Nielsen, B. O., Christensson, D. & Nansen, P. 1984. *Veterinär parasitologi. Entomologi.* Kompendium, 2:ed. Veterinärmedicinska fakulteten, SLU, Uppsala.
Zetterstedt, J.W. 1844. *Diptera Scandinaviae. III:* 970–982.
Zetterstedt, J.W. 1855. *Diptera Scandinaviae. XII:* 4684.

Författare

Hugo Andersson 1993. Rev. Roger Engelmark 2005. © ArtDatabanken, SLU 2007.